

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Кафедра професійної освіти в сфері технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни *Соціально-культурні конструкти в психології*

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти бакалавр

Спеціальність С4 Психологія

Спеціалізація / предметна спеціальність -

Освітня програма Психологія

Факультет мистецтв і моди

Київ
2025 рік

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тихомирова Альона Анатоліївна, кандидат психологічних наук,
старший викладач

Схвалено вченою радою факультету мистецтв і моди

від «15» травня 2025 року, протокол № 12

Схвалено науково-методичною радою факультету мистецтв і моди

від «13» травня 2025 року, протокол № 12

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну

Протокол від «7» травня 2025 року № 12

Завідувач кафедри

(підпис)

Алла СЕМЕНОВА
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено:

Гарант ОП кафедри професійної
освіти в сфері технологій та дизайну
(повна назва кафедри)

(підпис)

Алла КОЛОДЯЖНА
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«___» _____ 20__ р.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	очна форма здобуття вищої освіти	заочна, дистанційна форма здобуття вищої освіти
Кількість годин / кредитів – 180 / 6	обов'язкова	
Змістові модулі – 1	Рік підготовки:	
Розділи – 1	4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <i>не передбачене</i>	Семестр	
	8-й	8-й
	Лекції	
	24 год.	4 год.
Загальна кількість тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 5 самостійної роботи – 10	Практичні	
	36 год.	8 год.
	Семінарські	
	_____ год.	_____ год.
	Лабораторні	
	Індивідуальні	
	_____ год.	_____ год.
	Самостійна робота	
	120 год.	168 год.
	Індивідуальне науково-дослідне завдання: _____ год.	
	Вид підсумкового контролю: екзамен (семестр 8).	

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни складається з одного змістового модуля.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та гендерні конструкти.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти соціокультурної детермінації особистості.

Мета курсу – формування у здобувача вищої освіти сучасного світогляду, що ґрунтується на розумінні соціально-культурної обумовленості психічних явищ, та системи спеціальних знань щодо виявлення, аналізу та деконструкції соціально-культурних конструктів (включно з гендером, поколінними аспектами та особистісними проявами) у психологічній теорії та практиці, а також набуття вмінь та навичок застосування цих знань для формування етичного професійного світогляду та ефективного стилю спілкування психолога з урахуванням соціокультурного різноманіття.

Результати навчання:

Знати:

- ключові концепції соціального конструктивізму та його застосування в психології;
- природу та види соціально-культурних конструктів (гендер, ідентичність, норма, психічне здоров'я тощо);
- механізми впливу публічного дискурсу та медіа на формування соціально-культурних конструктів; етичні принципи роботи психолога з урахуванням різноманіття соціально-культурних ідентичностей.

Вміти:

- ідентифікувати та критично аналізувати соціально-культурні конструкти у різноманітних психологічних та соціальних текстах (публікаціях);
- розпізнавати вплив соціально-культурних конструктів на свій власний світогляд та світогляд клієнтів;
- застосовувати принципи гендерно-чутливої та інклюзивної взаємодії у професійній комунікації;
- розробляти та проводити психологічні інтервенції, враховуючи культурно-специфічні особливості та соціальні конструкти, виявляти гендерні стереотипи та їхній вплив на індивідуальне та суспільне життя;
- вести обговорення та дебати на теми гендерної психології, аргументуючи власну позицію.

Здатен продемонструвати:

- розуміння взаємозв'язку між культурою, суспільством та індивідуальною психікою;
- здатність до критичного мислення щодо загальноприйнятих уявлень про норму та патологію;
- навички ефективної та етичної взаємодії з різними групами населення.
- вільне володіння термінологією гендерної психології та її коректне використання;
- емпатію та повагу до різних гендерних досвідів та перспектив;
- навички критичного мислення при аналізі соціальних та культурних явищ крізь призму гендеру.

Володіти навичками:

- аналізу та синтезу інформації з різних джерел щодо гендерної психології;
- самостійного пошуку та обробки наукової літератури з дисципліни;
- рефлексії щодо власних гендерних установок та упереджень;
- створення презентацій та інших форм представлення інформації з урахуванням соціокультурного контексту.

Самостійно вирішувати:

- завдання, пов'язані з інтерпретацією складних соціально-психологічних явищ;
- проблеми, що виникають у процесі міжкультурної комунікації та взаємодії;
- питання щодо адаптації психологічних методів до різних культурних контекстів.

Оволодіння компетентностями:

ІК – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

ЗК 5 – здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8 – навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10 – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ФК 3 – Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

ФК 9 – Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

ФК10 – Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 – аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 8 – презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 10 – формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 11 – складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПРН 12 – складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН 13 – взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 17 – демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити): опанування дисциплін – іноземна мова, українська та зарубіжна культура, філософія, політологія та соціологія, загальна психологія, психологія особистості, історія психології, соціальна психологія, психологія соціального впливу, психологія спілкування та тренінг комунікативних умінь тощо.

Види навчальних занять: лекція, практичне, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний, дослідницький та ін.

Методи контролю: усний, письмовий, практичний, тестовий та ін.

Форми підсумкового контролю: екзамен (семестр 8).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, питання для поточного контролю, психологічні задачі, вправи, питання для підсумкового контролю, тести.

Мова навчання: українська.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми лекції, практичного, індивідуального заняття	Кількість годин за формами здобуття вищої освіти:	
		очна	заочна, дистанційна
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та гендерні конструкти.			
1	Тема: Вступ до соціального конструктивізму: базові положення, історичний контекст та застосування в психології.	15	15
	Лекція 1. Основні принципи соціального конструктивізму. Відмінності від есенціалізму та реалізму.	2	1
	Практична робота 1. Обговоріть у групах приклади соціальних конструктів у сучасному суспільстві (наприклад, «успіх», «нормальність», «стать»).	3	1
	Самостійна робота. Реферат: «Вплив ідей Пітера Бергера, Томаса Лукмана і Кеннета Гергена на сучасну психологію».	10	13

	Тема: Стать і гендер: біологічні та соціокультурні аспекти. Гендерні ролі та їх мінливість.	15	15
2	Лекція 2. Розрізнення понять "стать" (біологічний) і "гендер" (соціокультурний). Вплив сучасних соціальних змін на гендерні ролі.	2	-
	Практична робота 2. Обговорення у групах приклади змін гендерних ролей з плином часу. Аналіз статті/відео з медіа, визначення проявів біологічного та соціокультурного трактування гендеру.	3	1
	Самостійна робота. Підготувати інфографіку «Гендерні ролі в різних епохах та культурах».	10	14
	Тема: Гендерна соціалізація: механізми формування гендерних ролей та ідентичності.	15	15
3	Лекція 3. Інститути гендерної соціалізації (сім'я, школа, медіа, група однолітків).	2	1
	Практична робота 3. Аналіз дитячих іграшок, казок або реклами з позиції гендерної соціалізації. Есе «Що вплинуло на формування моєї гендерної ідентичності?»	3	-
	Самостійна робота. Складання схеми: інститути, механізми та етапи гендерної соціалізації.	10	14
	Тема: Гендерні стереотипи: природа, функції та психологічні наслідки. "Чоловічі" та "жіночі" якості.	15	15
4	Лекція 4. Визначення та види гендерних стереотипів. Функції стереотипів (когнітивні, соціальні).	2	-
	Практична робота 4. Виконання вправи: визначте гендерні стереотипи в рекламних роликах або текстах вакансій. Обговорення: як стереотипи впливають на самореалізацію?	3	1
	Самостійна робота. Підготувати презентацію: «Гендерні стереотипи у виборі професії». Написати аналітичну записку: як гендерні стереотипи впливають на психічне здоров'я?	10	14
	Тема: Гендерна рівність як соціокультурний конструкт: можливості та виклики.	15	15
5	Лекція 5. Визначення гендерної рівності та її концепції. Соціальні та економічні переваги гендерної рівності.	2	1
	Практична робота 5. Роль психолога у просуванні гендерної рівності. Розбір життєвих ситуацій з гендерних питань та їх обговорення.	3	-
	Самостійна робота. Створити карту бар'єрів на шляху до рівності у вибраній сфері (освіта, бізнес, медицина). Дослідити: які закони України регулюють питання гендерної рівності?	10	14
	Тема: Сутність та складники гендерної компетентності психолога.	15	15
6	Лекція 6. Визначення гендерної компетентності. Значення гендерної чутливості та нейтральності у роботі психолога.	2	-
	Практична робота 6. Аналіз ситуацій з порушенням гендерної етики у психологічній практиці.	3	1
	Самостійна робота. Підготовка таблиці: когнітивний, афективний та поведінковий компоненти гендерної компетентності.	10	14
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти соціокультурної детермінації особистості			
	Тема: Практичні аспекти формування та прояву гендерної компетентності психолога.	15	15
7	Лекція 7. Методи розвитку гендерної компетентності (навчання, тренінги, саморефлексія). Застосування гендерної компетентності в консультуванні, психотерапії та діагностиці.	2	1
	Практична робота 7. Вправи на усвідомлення гендерних упереджень.	3	-
	Самостійна робота. Методика «Гендерна автобіографія»	10	14
	Тема: Гендерна специфіка особистісного та професійного зростання. Гендерна психологія лідерства.	15	15
8	Лекція 8. Вплив гендеру на кар'єрний вибір та професійний розвиток. "Скляна стеля" та "липка підлога" у професійній діяльності.	2	-
	Практична робота 8. Гендерні особливості лідерських стилів.	3	1

	Самостійна робота. Написати порівняльну характеристику “чоловічого” та “жіночого” стилів лідерства. Підготувати доповідь: гендерні стратегії подолання дискримінації в професійній сфері.	10	14
	Тема: Особливості соціокультурної диференціації поколінь: критерії та виміри аналізу поколінної єдності.	15	15
9	Лекція 9. Концепція покоління в соціогуманітарних науках. Критерії виділення поколінь (демографічні, історичні, соціокультурні).	2	-
	Практична робота 9. Дослідження теорій поколінь (напр., Штраус і Хоув тощо).	3	1
	Самостійна робота. Написати рефлексію: як належність до певного покоління впливає на мій стиль спілкування? Порівняльний аналіз особливостей поколінь в Україні та іншій країні (на вибір).	10	14
	Тема: Соціально-психологічні динамічні поля співіснування поколінь: смисли, експектації, зв'язки, капітали та ресурси.	15	15
10	Лекція 10. Взаємодія та конфлікти між поколіннями. Поколінна ідентичність та її вплив на поведінку.	2	-
	Практична робота 10. Розв'язання практичних задач / ситуацій конфлікту між поколіннями (в родині, на роботі). Розробка стратегії передачі знань та досвіду між поколіннями.	3	-
	Самостійна робота. Підготувати презентацію: «Поколінний капітал: що ми отримуємо і що передаємо?» Дослідження методів аналізу поколінних відносин у психології.	10	15
	Тема: Інфантильність особистості: соціокультурні детермінанти та роль пропаганди.	15	15
11	Лекція 11. Визначення інфантильності та її психологічні прояви. Соціокультурні фактори, що сприяють інфантилізації (споживче суспільство, надмірна опіка).	2	-
	Практична робота 11. Дискусія: чи є інфантильність новою нормою? Аналіз фрагменту медіа/реклами на предмет заохочення інфантильних моделей поведінки.	3	1
	Самостійна робота. Есе «Чому дорослі залишаються дітьми?» Огляд наукових публікацій про феномен інфантильності.	10	14
	Тема: Соціокультурний вплив на розвиток творчої особистості та психологічна готовність до інноваційної діяльності.	15	15
12	Лекція 12. Визначення творчості та інноваційної діяльності. Соціокультурні умови, що стимулюють або гальмують творчість (освіта, культурне середовище, економічні умови).	2	-
	Практична робота 12. Розмежування понять творчість та креативність. Виконання вправ на креативне мислення (мозковий штурм, асоціативне мислення). Обговорення: що стимулює/гальмує творчість у сучасній культурі?	3	1
	Самостійна робота. Скласти портрет творчої особистості (на прикладі історичної або сучасної постаті). Есе “Я готовий/готова до інновацій: психологічний автопортрет”.	10	14
Разом з дисципліни			180

4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Не передбачено навчальним планом

5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ

5.1. Розподіл балів з дисципліни, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота														МК (тестовий)	Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	ПК	T6	T7	T8	T9	Презентації	T10	T11	T12			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	5	5	5	10	10	100

5.2. Розподіл балів за видами робіт

Види робіт, що оцінюються в балах	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	Усього
Доповіді на практичних заняттях, розв'язання вправ/психологічних ситуацій	5	5	2	5	5	5	5	5	5	5	2	2	51
Презентації/есе	-	-	3	15							3	3	24
Поточний (тематичний) контроль	5					-	-	-	-	-	-	-	5
Модульний контроль	10											10	
Екзамен	10											10	
Всього з дисципліни													100

5.3. Критерії оцінювання

Поточного контролю:

1. Доповіді на практичних заняттях, розв'язання вправ/психологічних ситуацій (51 бал), оцінюються:

- чіткість викладу матеріалу, відповідність темі;
- глибина аналізу проблеми, використання наукових джерел.
- вміння застосовувати теоретичні знання до конкретних ситуацій;
- логічність та обґрунтованість пропонованих рішень.
- структурованість доповіді (вступ, основна частина, висновки).
- навички публічного виступу (чітка дикція, контакт з аудиторією).
- участь у дискусіях, аргументовані відповіді на запитання.

2. Презентації/есе, оцінюються (15 балів / 3 бали):

- оригінальність ідеї, глибина розкриття теми;
- використання актуальних джерел (не менше 3-х);

оформлення:

- для презентацій: професійний дизайн, лаконічність слайдів;
- для есе: структура (теза, аргументи, висновки), грамотність.

3. Поточний (тематичний) контроль (5 балів) у формі тесту в модульному середовищі.

4. Модульний контроль (10 балів) у формі тесту в модульному середовищі.

Підсумкового контролю:

Екзаменаційний білет складається з 2 відкритих питань.

1-2 бали – здобувач освіти відтворює деякі елементи навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення;

3 бали – здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповідь правильна, але недостатньо осмислена, допускає помилкові судження; з допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки;

4 бали – здобувач освіти володіє глибокими знаннями, самостійно визначає цілі власної навчальної діяльності, критично оцінює нові факти, явища, ідеї, виявляє і відстоює особисту позицію, однак допускає неточності під час відповіді;

5 балів – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; самостійно визначає цілі власної навчальної діяльності, критично оцінює нові факти, явища, ідеї, виявляє і відстоює особисту позицію.

Оцінка за екзамен виводиться як сума двох оцінок за відповіді на відкриті питання (кожна від 0 до 5 балів). Результати складання екзамену оцінюються за 10 бальною шкалою.

Кількість балів	Оцінка
9-10	Відмінно
7-8	Добре
5-6	Задовільно
менше 5	Незадовільно

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР /заліку	Оцінка за шкалою КНУТД	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно/ зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре/ зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно/ зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно/ не зараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

6. ПОЛІТИКА КУРСУ

6.1. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей. Не допускається посилення на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні);
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

6.2. Отримання позитивної оцінки з дисципліни можливе за умови виконання всіх видів робіт (завдання, презентації) за кожною темою.

6.3. У разі несвоєчасного виконання робіт без поважних причин оцінка за тему знижується на 2 бали.

6.4. Передача робіт, які не були своєчасно виконані:

- з поважних причин (лікарняна довідка, академічна мобільність, непередбачені обставини) відбувається під час консультацій, призначених викладачем;
- без поважних причин – під час консультацій, призначених викладачем, або занять на індивідуальній основі, організованих за бажанням студента.

6.5. При виявленні плагіату виконане завдання не зараховується. Надалі допускається перескладання завдання, однак бал за нього не може бути вищим за 60% від максимального.

6.6. Оскарження підсумкової оцінки з дисципліни допускається. Її перегляд виноситься на розгляд спеціально створеної на кафедрі комісії у складі завідувача та 2 викладачів кафедри. Передбачається проходження усного опитування з усіх тем курсу у присутності комісії та повторне проходження модульного контролю у присутності викладача. Процедура здійснюється у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в КНУТД».

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт студентів заочної / дистанційної форм навчання (розміщені у модульному середовищі).
2. Підсумкові тести (розміщені у модульному середовищі).

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Актуальні проблеми психології. (2021). Збірник наукових праць Інституту психології

- імені Г.С. Костюка НАПН України, Том II, Психологічна герменевтика, Вип. 13, 14. (Зокрема статті Н.В. Чепелевої, С.Ю. Рудницької, І.Б. Колобової про наративний та смисловий конструкт досвіду).
2. Берд М. Жінки та влада / пер. з англ. Ю. Криваль. Київ: Creative Women Publishing, 2024. 160 с.
 3. Близнюк Т., Майстренко О. (2023). Conflict of Ukrainian Generations X and Y: Ways to overcome it in the context of the war in Ukraine. <https://doi.org/10.32518/sals1.2023.09>
 4. Добош З.А. Гендерна рівність та гендерна дискримінація у сфері трудових відносин. URL: http://www.lsej.org.ua/7_2020/50.pdf
 5. Довгань Н.О. Психологія соціокультурної взаємодії поколінь : монографія / Н.О. Довгань. К.: Талком, 2020. 539 с. URL: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/dovgan-mono.pdf>
 6. Закон України про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
 7. Інститут масової інформації (ІМІ). (2025). Три роки стагнації. Як українські медіа зберігають гендерний дисбаланс – дослідження ІМІ URL: <https://lnk.ua/qr/RVd0La5V3>
 8. Кулініченко В.А. (2024). Кваліфікаційна робота на тему: "Інфантильність особистості: соціокультурні детермінанти та роль пропаганди". Львівський державний університет внутрішніх справ. URL: <https://surl.li/wgdikd>
 9. Літвінова О.В. Гендерні особливості мотивації професійного самовизначення молоді. Проблеми мотивації особистості в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / наук. ред. Л. В. Герасименко, В. Ф. Моргун. Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2020. С. 82–96.
 10. Літвінова О.В., Сухорук О. Психологічні особливості гендерних ролей українських жінок в умовах війни. Соціально-психологічні проблеми гендерної стратифікації суспільства: матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 12 квітня 2024 р.) / редкол.: Ю. О. Бохонкова (голова), О.Г. Лосієвська, Ю.В. Сербін. Київ: вид- во СНУ ім. В. Даля, 2024. С. 220-225.
 11. Перес К.К. Невидимі жінки. Як вижити у світі, де навіть цифри брешуть на користь чоловіків пер. з англ. І. Гнатковської. Харків: Віват, 2021. 416 с.
 12. Тихомирова А.А., Касаткіна-Кубишкіна О.В. ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ. Журнал сучасної психології, 2025 (3), 76-84 <https://doi.org/10.26661/2786-7471/2025-3-9>
 13. Чорноштан Є. (2024). Гендерна дискримінація та соціальна робота в Україні. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Психологія, (4 (65), 53-58. URL: <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2024.4.10>
 14. UNICEF Ukraine. (2024). Гендерна компетентність психологинь і психологів. <https://lnk.ua/94yQv374M>
 15. European Institute for Gender Equality (2024). Financial independence and gender equality: Joining the dots between income, wealth and power. s. 122. URL: <https://euagenda.eu/publications/financial-independence-and-gender-equality>
 16. Hasanah, U., Handayani, D., & Prasetyo, D. J. (2025). The relevance of Vygotsky's constructivism learning theory with the differentiated learning primary schools. Journal of Education and Learning (EduLearn), 19 (1), 431-440.
 17. Nasha, L.D., & Kipkemboi, B.J. (2025). The Influence of Gender on English Language Proficiency among University Students. International Journal of Research and Innovation in Social Science, 10 (1), 1550-1559.
 18. Pysarevskiy, I., Chernova, N., & Bezverkhniuk, T. (2022). Digital Generation Y and Z in the

Додаткова

19. Аксьонова В.І. Міжкультурна комунікація як атрибут соціокультурної життєдіяльності суспільства. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2011. Вип. 45. С. 128–140.
20. Александрова В.Ф. Мовленнєва культура сучасної молоді. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2013. № 8 (ч. 2). С. 7–11.
21. Горовий В. М. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс : монографія / В. М. Горовий ; ed. Л. А. Дубровіна. Київ: НБУВ, 2010. 230 с. (Сучасні інформаційні технології) 978-966-02-5689-7.
22. Гендерні стандарти сучасної освіти: збірка рекомендацій. Частина 3. 2011. Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. 282 с.
23. Де Бовуар С. (2020). Друга стать. Київ: Основи. 2017. 368 с.
24. Єрмоленко А. Б. Розвиток національного освітнього простору в контексті надбань теорії поколінь. Вісник Національного університету оборони України. 2014. Вип. 3. С. 82–87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaou_2014_3_17.
25. Кравець В. П., Гендерні дослідження: прикладні аспекти: монографія. Говорун Т. В., Кікінежді О. М.; за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2013. 448 с. ULR: <https://cutt.ly/PWsByKt>
26. Мартинюк О. М. Генезис молодіжної субкультури: аналіз зарубіжних дослідницьких концепцій. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2015. Вип. 35. С. 95–103.
27. Матвійчук О. Теорія поколінь: чому ми різні та як порозумітися одне з одним (за матеріалами інтернет-видань). 2018. URL : <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25576/>
28. Остапенко Г. Комунікація та комунікативна активність суспільства в добу інтернет-технологій: соціальний аспект. Вісник Книжкової палати. 2013. № 9. С. 47–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2013_9_15.
29. Регент Ю. Прибульці з майбутнього = покоління Z. Як з ними порозумітися? URL : <https://nus.org.ua/view/prybultsi-z-majbutnogo-pokolinnya-z-yak-z-nymy-porozumitysya/>.
30. Резван О.О., Жигло О.О. Рефлексія щодо проблем соціальної комунікації між колегами в аспекті теорії поколінь. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. 2019. № 2 (18). С. 112–118. URL : <https://lnk.ua/YBNEo8qeG>
31. Романенко Є. Комунікація як необхідна складова розвитку сучасного суспільства. Науковий вісник. «Демократичне врядування» 2012. № 9. 7 с. URL : http://vivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik9/fail/Romanenko.pdf.
32. Рудь О.С. Зміст і сутність гендерної компетентності в освіті. Aktuelle Themen im Kontext der Entwicklung der modernen Wissenschaften: der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz, Dresden, 23 Januar, 2019. Dresden : NGO «Europäische Wissenschaftsplattform», 2019. В. 2. s. 61-65.
33. Савчук Т. Покоління Z: «Міленіали на стероїдах», які вирости з телефоном в руці. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/28920838.html>
34. Ткалич М.Г. Психологія гендерної взаємодії персоналу організацій : [монографія] / Маріанна Григорівна Ткалич. – Київ-Запоріжжя: ЗНУ, 2015 315 с. URL: <https://lnk.ua/9MVw1Qn4z>

35. Antonets M., The spiritual and social role of the mother in the Ukrainian family. Environment and Social Psychology (2024). Vol. 9, Iss. 6. Doi: 10.54517/esp.v9i6.2295. URL: <https://esp.apacsci.com/index.php/esp/article/view/2295>

9. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Гендер в деталях. <https://genderindetail.org.ua/>
2. Фонд ООН у галузі народонаселення (UNFPA) в Україні. <https://ukraine.unfpa.org/>
3. CEDAW (Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок) в Україні. https://www.kdu.edu.ua/Documents/convention_OON_disc_woman.pdf
4. World Health Organization (WHO) - Gender, equity and human rights. <https://www.who.int/teams/gender-equity-and-human-rights>

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на 20__/20__ н.р.

Протокол засідання кафедри від «__» _____ 20__ р. № ____

Завідувач кафедри _____ Алла СЕМЕНОВА

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на 20__/20__ н.р.

Протокол засідання кафедри від «__» _____ 20__ р. № ____

Завідувач кафедри _____ Алла СЕМЕНОВА